

Gönderim Tarihi: 07 Aralık 2021

Kabul Tarihi: 10 Aralık 2021

Yayımlanma Tarihi: 15 Aralık 2021

YAŞ-ALMAK VE İLERİ YAŞ-ALMIŞ HAKLARI KANUNU ÇALIŞMALARI

Ahmet Nedim SERİNSU* - Cemal TOSUN**

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK) 22 Haziran 2021 tarihinde “Yaşlı Hakları Kanunu İstişare Toplantısı” düzenledi. Toplantıya ileri yaş-almış bireylerle ilgili olan çok sayıda sivil ve resmi kurum ve kuruluşlardan davetliler katıldı. Tek oturum halinde gerçekleşen toplantıda ileri yaş-almış bireylerin sorunları bireysel, toplumsal, ailevi, tıbbi, manevi, eğitimsel vb. birçok açıdan ele alındı. Üzerinde önemle durulan husus ise bütün bu ileri yaş-almış bireylerin meselelerini kapsayacak bir yaşlı hakları kanununa ihtiyaç olduğu idi. Biz de Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi öğretim üyeleri olarak toplantıya davet üzerine iştirak ettik. Düşüncelerimizi sözlü olarak paylaştık. Katılımcıların değerli katkılarını dinledik. Akabinde toplantıya ev sahipliği yapan kurum yöneticileri ve organizatörleriyle yaptığımız değerlendirmede bizde oluşan kanaatleri ve akademik açıdan tekliflerimizi paylaştık. Eylemli bir süreç inşa edilebilmesine ilişkin şifahi olarak ilettiğimiz bu bilimsel görüşümüz dikkat çekti. İlim insanı olarak izhar ettiğimiz görüşlerin yazılı takdimi talep olundu. İlim insanların önünü açan ve onların ülkeye hizmet çabalarına itibar eden bu yaklaşımı saygıyla ve ziyadesiyle memnuniyetle karşıladık. Aşağıda sunulan görüşler/kanaatler/değerlendirmeler hazırlanarak TİHEK’e takdim edildi. Bu hayırlı çabanın teori-pratik üzere ülkemiz insanlarına ve insanlığa, insan onuru’na (eşref-i mahlukat) sevgi ve saygı vazifemiz icabı olarak yaygınlaşmasına hizmet amacıyla araştırma notu mahiyetinde yayım-

* Prof. Dr. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Tefsir ABD
e-posta: serinsu@ankara.edu.tr ORCID: 0000-0002-8640-0296.

** Prof. Dr. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Eğitimi ABD
e-posta: tosun@divinity.ankara.edu.tr ORCID: 0000-0002-9941-4769

Atıf/Cite as: Serinsu, Ahmet Nedim- Tosun, Cemal. “Araştırma Notu: Yaş-Almak ve İleri Yaş-Almış Hakları Kanunu Çalışmaları” *Dini Araştırmalar*, 24/61 (Aralık 2021), 615-618

lanmasının uygun olacağını düşündük. Buna imkân sunan Dini Araştırmalar dergisine müteşekkirimiz.

1. “Yaş-Almak ve İleri Yaş-Almış Hakları Beyannamesi”

Yaşlı Hakları Kanunu çalışmalarına *Yaşlı Hakları Beyannamesi* öncülük etmelidir. Bu itibarla geniş katılımlı yapılacak ulusal ve uluslararası çalıştaylarla bir *Yaşlı Hakları Beyannamesi* hazırlığı ile işe başlanmasında yarar vardır. Sürecin Türkiye'nin öncülüğünde uluslararası bir beyanname hazırlanacak şekilde planlanması ve yürütülmesi kültürel mirasımızı güncellemek bakımından ayrı bir ehemmiyet arz etmektedir.

Gerekçe

Bireyin yaş-almak haklarını erken yaşlardan başlayarak eğitim-öğretim alanına taşımak, ileri yaş-almış bireyin haklarını tanımak eğitimidir. Yani bu alanda bilgi ve becerisini inşa etmek demektir.

Dolayısıyla ulusal boyutlu bu hazırlığın, Uluslararası düzeye taşınabileceği; yasaya yönelik çalışmaların “Beyanname” üzerine bina edilmesinin daha isabetli olacağı değerlendirilmiştir. Böylece “Yaş-almak ve İleri Yaş-almış Hakları Kanunu” kapsamına giren mevcut bütün mevzuatı bu yasanın içerisinde toplamak için zihinlerin birlikte çalışıp üretmeye tevcih olunabileceği düşünülmektedir.

2. Yaş-Almak¹ ve İleri Yaş-Almış² Hakları Beyannamesi'nin Toplum Hayatımızdaki Alanlarının Belirlenmesi Çalışmaları

Gerekçe

İleri yaşlılık dönemi, geçmiş yaşantılar, hali yaşama ve gelecek yaşam üçlüsü üzerine kuruludur. Bu üç yaşam dönemi başka hiçbir yaşam evresinde bu kadar yoğun değildir. Geçmiş yaşama ilgili boyut bir tür muhasebedir. Kendinden memnun olmak-olmamak, dolayısıyla mutlu ve mutmain olmak merkezlidir. Yansımaları hem kendine hem de yakın ve uzak çevreye yönelik olur. Her iki boyutta da eğitim-manevi destek birlikteliği odaklı yardım/destek gerektirir...

1 Bu kavramlaşmalar hakkında bakınız: Ahmet Nedim SERİNSU, “Kent'in Mekânlarında Yaş-Alan İnsan ve Huzur'u”, *Kent ve Maneviyat*, Editörler: Seyfettin Erşahin-Zehra Erşahin, İdealkent Yayınları, Ankara 2020, s.221-239.

2 Aynı yer.

Ayrıca hali yaşamak, geçmiş yaşantılardan ve gelecek yaşam tasavvurlarından bağımsız değildir. Geçmişinden memnun ve mutmain olmayan ileri yaş-almış birey, hali mutlu ve sağlıklı yaşayamaz. Geçmişe yönelik soru ve sorunları konusunda destek gerekir. Geleceği tasarlayıp mutlu ve umutlu olabilmesi için de sağlık, yaşam becerileri, yaşam ortamları ve imkanları vb. bu çerçevede ele alınmalı, bilhassa yakın çevre bu hususlarda eğitilmiş olması beklenir.

İleri yaşlılık döneminde gelecek tasavvuru, geride bıraktıkları ve özellikle de ahiret inancı ve ahiret hayatı bağlamlarında önemli destek ihtiyaçları doğurur.

Öneri

-Yaş-almak ve İleri Yaş-almış Hakları Beyannamesi'nin işlevselliği için toplum hayatımızdaki konu alanları belirlenip alan uzmanlarıyla bilginin bütünlüğü ilkesiyle disiplinlerarası çalışmalar olarak müstakil çalıştaylar yapılmasının isabetli olacağı değerlendirilmektedir.

-Ardından bu ihtisas çalıştaylarının neticeleri bilginin bütünlüğü ilkesiyle disiplinlerarası çalışmaların yöntemine uygun olarak "Eylem Planı Çalışması"nda değerlendirilip sonuca, somut ürünlere/eylemliliğe bağlanabileceği öngörülmektedir.

3. Çalıştay Konuları

Açıklama

İleri yaşlılık döneminde hayatın hemen her boyutunda, eğitimde, sağlıkta, kendiyile barışık olmakta, gençlerle iletişimde vb. din ve maneviyat önemli rol oynamaktadır. Bir işe yaramak, yaşadığı ortamda yeri ve değeri olduğunu hissetmek, yakın ve uzak çevreye uyum sağlamak konusunda eğitimliliğe muhtaç olduğu bilinmektedir. Diğer yandan ileri yaşlılık döneminde tecrübe paylaşımı, iletişim becerileri, gençlerden öğrenmek, gençlere öğretmek, birlikte ve birbirinden öğrenmek önemli destek alanlarıdır ve ileri yaş-almış bireyleri ve onlarla çeşitli hayat alanlarında temas halindeki insanları karşılıklı ilgilendirmektedir.

Öneri

-Eğitim: Eğitim Alanında Yaş-almak ve İleri Yaş-almak Süreçleri Eğitimi

-Manevi Destek: Manevi Destek Alanında Yaş-almak ve İleri Yaş-almak Eğitimi

-Sağlık: Sağlık Bilimleri Alanında Yaş-almak ve İleri Yaş-almak'ta Beden ve Zihin Bakımı Sağlık Eğitimi

-Mekan: Mimari ve Şehircilik, Belediyecilik'te Şehir/Köy Yaşamı ve Yaş-almak ve İleri Yaş-almak İlişkisi Eğitimi

-Yaş-alırken İleri Yaş-almışlarla Birlikte Hayatın Alanlarında Birlikte Yaşamak ve Birbirinden Öğrenmek Eğitimi

-Diyaret İşleri Başkanlığı ile Din Hizmetleri Alanında Yaş-almak ve İleri Yaş-almak Eğitimi Çalışmaları (Cami, cemaat-din görevlileri ilişkileri, vaaz ve hutbelerde yaş-almak ve ileri yaş almak konuları, yakın-uzak çevrenin hassasiyetleri, camilerin mimarisi ve alanlarının düzenlenmesi...)

- TRT uzmanları ile toplum hayatımızdaki konularda "ortak akılla" Sosyal Sorumluluk çerçevesinde "Yaş-almak ve İleri Yaş-almak Kamu Spotları" çalışmaları

- Türk Dil Kurumu ile Yaş-almak ve İleri Yaş-almışlarla Bizi Biz Yapan Dilimiz konulu üslup ve içerik çalışmaları

- Belediyelerle toplum hayatımızdaki belediye hizmetleri alanlarında "ortak akılla" Sosyal Sorumluluk çerçevesinde "Yaş-almak ve İleri Yaş-almak" çalışmaları

- Yaş-almak ve İleri Yaş-almışlarla Bizi Biz Yapan Değerlerimizi Keşfetmek Eğitimi

- Huzurevlerinde Neler Oluyor Çalışması

- İleri yaş-almış Bakılan Hanelerde Neler Oluyor Çalışması

- İleri yaş-almış Bireylerin Hayattayken Kıymetini Bilmek Çalışması

Sonuç: Teoriden Pratige Ne Yapmalı?

Bilgi Notumuzdaki her başlık için;

-Geniş katılımlı çalıştaylar gerçekleştirilmesi;

-Her konunun manevi boyutuyla ilgili olarak İlahiyat desteği de alınması teoriden pratige olumlu neticeler inşa edilmesi bakımından isabetli görülmektedir.

-Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinin Din Eğitimi, Din Sosyolojisi, Din Psikolojisi başta olmak üzere bütün anabilim dallarının bilimsel birikim ve deneyiminden ve katkılarından gönüllü destek alınabileceğini takdirlerini ze iletiriz.

Saygularımızla arz ederiz.